

Ympäristöministeriö
Lausuntopalvelu
Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/14961/2024

1/3

MTK lausunto keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman luonnoksesta

Yleiset huomiot

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman luonnoksesta (KAISU3). MTK pitää tärkeänä, että ilmastopolitiikan tavoitteet sovitetaan yhteen maatalouden ja metsätalouden elinvoimaisuuden, huoltovarmuuden ja kilpailukyvyn kanssa. Ilmastotoimien tulee olla kustannustehokkaita, oikeudenmukaisia ja perustua vapaaehtoisuuteen ja kannustimiin, ei pakeroon. On myös varmistettava, että toimet eivät johda tuotannon siirtymiseen maihin, joissa ilmasto ja ympäristösääntely ja näiden toteutus ovat heikompia kuin Suomessa.

Maatalous

- **Nykytila ja päästökehitys:**

Maatalouden päästöt ovat pysyneet lähes ennallaan viime vuosina, noin 6,1 Mt CO₂-ekv. vuonna 2024. Suurin osa päästöistä liittyy maaperään ja erityisesti eloperäisiin maihin. Näihin kohdistuvat toimet ovat voivat tietyissä tilanteissa olla tehokkaita, mutta ovat usein viljelijälle kalliita ja sisältävät sekä tuotannollisia, että taloudellisia riskejä.

- **Esitetyt keskeiset toimenpiteet:**

- Turvemaiden päästöjen vähentäminen kosteikkoviljelyllä ja vedenpinnan nostolla.
- Pellonraivauksen rajoittaminen ja entisten turvetuotantoalueiden maatalouskäytön vähentäminen.
- Biokaasun tuotannon ja ravinteiden kierrätyksen edistäminen (biokaasulaitosten ravinnekiertotuki, investointituet).
- Nautojen metaanipäästöjen vähentäminen ruokinnallisilla keinoilla (esim. 3-NOP-lisäaine).
- Täsmäviljely ja maanparannustoimet kivennäismailla hiilen sidonnan lisäämiseksi.

- **MTK:n kanta:**

- Toimet tulee toteuttaa **vapaaehtoisuuden ja kannustimien pohjalta**, ei pakottavalla sääntelyllä.
- Turvemaiden käytön muutokset on sovitettava yhteen ruoantuotannon jatkuvuuden ja viljelijöiden toimeentulon kanssa.
- Biokaasuinvestointien tukitasojen säilyttämien, maatalouden energiainvestointitukivarojen turvaaminen ja lupaprosessien sujuvoittaminen ovat keskeisiä elementtejä biokaasuinvestointien toteutumisessa.
- On tärkeää, että maataloudessa tuotettua energiaa voidaan myydä markkinoille, vaikka investointiin olisi saatu valtion tukea.
- Teollisuuden bioperäisen hiilidioksidin talteenoton edistämiseksi myönnettävän avustuksen ja muiden teknisiä nieluja edistävien kansallisten tai EU avustuksien piiriin on sisällytettävä myös biokaasulaitokset ilman tuotannon alarajaa.
- 2026 CRCF välitarkastelussa maatalouden yhteydessä toteutettavat tekniset nielut on mahdollistettava ja niille on osoitettava käyttötarkoitus EU:n ilmastoarkkitehtuurissa.
- Ruokinnan metaaniratkaisujen käyttöönotto edellyttää selkeää hyväksyntää sääntelyssä ja markkinoilla.

- Ruokahävikin vähentämistä ja ravitsemussuositusten ohjausta ei tule käyttää keinona vähentää kotimaista tuotantoa.

Metsätalous ja maankäyttösektori

- **Nykytila:**
Metsätalouden ilmastovaikutukset liittyvät ennen kaikkea hiilinieluihin ja puutuotteisiin. Suunnitelmassa tunnistetaan vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden ja luontopohjaisten ratkaisujen merkitys, mutta todetaan myös epävarmuuksia markkinoiden kehityksessä ja sääntelyssä.
- **Keskeiset toimenpiteet:**
 - Metsitystoimet joutoalueilla.
 - Pitkäikäisten puutuotteiden käytön lisääminen.
 - Hiilimarkkinoiden kehittäminen ja sertifiointijärjestelmien luotettavuuden parantaminen.
- **MTK:n kanta:**
 - Metsien käyttöä ei saa rajoittaa. Rajoitukset heikentäisivät puuhuollon varmuutta ja metsätalouden kannattavuutta.
 - Hiilimarkkinoiden sääntelyssä on varmistettava **viljelijöiden ja metsänomistajien oikeudet** ja selkeät pelisäännöt. Valtio voi omalta osaltaan selkeyttää hiilimarkkinoiden pelisääntöjä viestimällä rinnakkaisväittämien hyväksyttävyydestä, neuvottelemalla Pariisin ilmastopimuksen 6 artiklan käytön mahdollistamisesta osana EU:n 2040 ilmastotavoitteita ja osoittamalla selkeä käyttötarkoitus CRCF hiiliviljely yksiköiden (ml. metsitys) käytölle. Markkinaehtoisesti toimivien tyypillisesti kansalliset rajat ylittävien sertifiointijärjestelmien luotettavuuden parantamisessa valtio ei ole toimija, eikä siten voi vaikuttaa niiden parantamiseen. Sen sijaan valtio voi vaikuttaa esimerkiksi tieteellisen tietopohjan luomiseen, inventaarioiden kehittämiseen ja metsävaratietojen ajantasaisuuteen. Nämä em. asiat ovat tuotannon tekijöitä markkinaehtoisesti toimivilla hiilimarkkinoilla ja yritykset voivat rakentaa palvelujaan niiden varaan. Hyvin toimivat hiilimarkkinat perustuvatkin valtion ja yksityisen sektorin molempia hyödyttävään ja johdonmukaiseen yhteistyöhön, jossa toimijoiden roolit ovat selkeät ja aktiivinen tuotanto hyödyttää ilmastonmuutoksen hillintää.
 - Metsänhoidon ilmastotoimet tulee sovittaa yhteen taloudellisen kestävyys ja monimuotoisuuden kanssa. Metsäpinta-alan lisääminen on konkreettinen toimi, josta on hyötyä sekä ilmasto, että biodiversiteetti näkökulmista.

Rahoitus ja oikeudenmukaisuus

- Ilmastotoimien kustannukset eivät saa jäädä yksin viljelijöiden ja metsänomistajien vastuulle.
- EU:n ja kansallisen rahoituksen riittävyys on varmistettava, ja tukijärjestelmien on oltava ennakoitavia ja hallinnollisesti kevyitä.
- Sosiaalisen ilmastorahaston varoja tulee kohdentaa myös maaseudun investointeihin, kuten biokaasuun ja uusiutuvaan energiaan ja muihin aikaisemmin lausunnossa mainittuihin keinoihin. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan resurssit on varmistettava myös ilmasto- ja energiapoliittisten toimenpiteiden tukemiseksi, koska muiden ministeriöiden sääntelyssä maa- ja metsätalous on pääsääntöisesti jätetty rahoitus mahdollisuuksien ulkopuolelle, eikä johdonmukaista rahoituskokonaisuutta ole.
- Polttoaineen jakelun päästökaupan (ETS2) alkamiseen mennessä on varmistettava, että maa- ja metsätalouden käyttämien polttoaineiden kustannuskompensatio on valmisteltu ja saatettu voimaan.

Yhteenveto

MTK kannattaa ilmastotavoitteita, mutta korostaa, että maatalouden ja metsätalouden ilmastotoimet on toteutettava **kannustavasti, kustannustehokkaasti ja tuotannon jatkuvuus turvaten**. Ilmastopoliitiikan

tulee tukea kotimaista ruokaturvaa ja uusiutuvien raaka-aineiden, kuten puun saatavuutta, ei heikentää niitä.

Helsingissä 20.8.2025

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Anssi Kainulainen
Energia-asiantuntija

Leena Kristeri
Elinvoimajohtaja